

מסורת הש"ס

(6) רבי יוחנן (סו. טו.) (ג) (לעיל טו.) יואל: ליהויה כוונה. דהיינו משום מלאכה בשבת אע"פ שהרוח מסייעתו כשהוא מגביה המנוחה ברחם שקורין פלוי"א: מלך אחר. דלא אהני איהו: כגון שליטה ברוח מלאכה ברוח נשמת בחזקה ולא היה מבעיר בכך ובזאת רוח שאינה מנזיה ולבנות דמילתא דלא פליק אדעתא הוא. אכל וורה לענין שבת שני לה ברוח מנזיה ולהכי איסורין: למרה למורי. לשון אישתא למירחא (שבת דף סו.) חמימות. כלומר שלא נפח ממש אלא כנשימה כדרך הממס ששנימותו את ידיו דאין זה לינוי כלל: מלאכה משתבת. תקיימה ממשמתו דניחא ליה ברוח מסייעתו: מתני' או עטר. לתכה נירו ומתקלקל: גמ' דשכיח אש גנייטו. אין בני אדם מזהרין בהן ללכת עומדין הלך איכא למימר זה פשע: אכל גדיש כו'. דאיכא למימר אנוס היה: (ולר"ן) פלוגתא דרבי יהודה כהני פירקא (ר' סא:) כל ענלי קומה. אף ענלי חיים ואילנות: נירו. חרישה שלא מרע. סמכון שיך באגנוס למיכה בשאר דברים: סוה אמנא מה ששכסה. תבואה קאמר קמה ולא קרקע ממש להכי כחן קמה כהניא דהשתא אמרני עדה לגופה של קרקע: הכי גרסינן כולי האי נמי לאין דומין. כלומר להגל חשונים הצדיקים שקודמים לפורענות: עיובטא סוה. שלא ילאו נדעה העמדה לכל דכתיב כו': כני

תורה אור השלם

1. וראי מלאך ה' אלו כלבת אש מרוח הטהור וראי הנה הקהה הקהה בער כאשר והקנה אינו אכל: שבת ג ב
2. בורא ניב שפתיים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו ישעיהו נב ח
3. כי תצא אש ומצאה קצוה ונאכל קנדיש או הקהה או השדה שלם ישלם הבעיר את הבעיר: שבת ג ב ה
4. ולקחתם אגרת אויב והשבתה ישעיהו נב ח
5. וקבלתם בדם אשר בסף והשבתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות מן הקדש אשר בסף ואחם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר: שבת יב כב
6. ואמרתי לאדמת ישראל בה אמר ה' דגני אלץ ודחצאתי רחיבי ממערה והקרחתי ממך צדיק ורשע: יחזקאל כא ח
7. הצדיק אבר ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאפסים באין מבין כי מפני הרעה באו אהם הצדיק ישעיהו נב א

גליון הש"ס

גמ' או סביב ליה לחלק. עין חלוץ דף סו ע"ב סוף דיה לחלק ויעי'.

הכונס פרק ששי בבא קמא

ס.

עין משפט
גר מצוה

ליבה ולבתה הרוח אם יש בליביו כדי ללבוש חייב ואם לאו פטור. נשאין ברוח בפני עצמו כדי ללבוש מיירי דלא נשעו בו כדי ללבוש אפילו כשם בליביו המלכה כדי ללבוש למה יחייבו דכלאו איהו נמי היה הולך ומוקף אלא ודאי כשאין ברוח כדי ללבוש מיירי ולכן כשם בליביו

כדי ללבוש חייב המלכה כי הוא עשה הכל דהוה ליה כמו זה יכול זה אינו יכול דחשיב אינו יכול מסייע שאין בו ממש כפרק המלכה (שבת ד' ג. וסא:) ואם אין בליביו כדי ללבוש אע"פ שגם ברוח אין כדי ללבוש פטור דלא מיחייבו משום אלו אלא אם כן עשה כל כך בפני עצמו בלא סיוע הרוח או דבר אחר שיוכל להזיק ברוח מנזיה אחר גמר המעשה שלו

דהכי משמע המבעיר את הבערה כשפני עצמו עשה את הבערה שיכול להזיק ברוח מנזיה ולכן כאן פטור דכלאו ליביו לא היתה יכולה להזיק והליביו דהיינו גמר עשייתה לא עשה המלכה בפני עצמו ופרך אמאי פטור יהיו כשעשה הליביו ע"י סיוע הרוח כאלו עשה בפני עצמו כמו לענין שבת דחשיב וורה ורוח מסייעתו כעושה בפני עצמו ומשני אביי הכל כמאי עסקינן כגון שליטה מזד אחד שבענין זה אין דרך הרוח לסייע ולכן כי מתרמי שנסתייע בליביו הרוח פטור דלא הוה ליה לאסוקי אדעמייהו שיעטרף ליביו הרוח עם ליביו דלא שכיח שיעטרפו ולא הו"ל להזכר בכך יותר מברוח שאין מנזיה קך פרי"י ועוד יש לפרש כגון שליטה מזד אחד שאין בליביו ללבוש כל המדורה ולא ברוח אלא דאחד דמדורה לינה הוא ולא אחד לינה הרוח ואם לא היתה המדורה ממלכה כי אם מזד אחד היה הולך וככה מתחמם שהוא מועט ומחממת שהשמות מתחכרות יחד מתגדלת האש ומוקף ולא זמני השתא לוורה ורוח מסייעתו דמה שליטה לא סייע הרוח כלום: רבא אמר בגון שליטה ברוח מצויה וליבתה הרוח ברוח שאין מצויה. וה"פ אם יש בליביו כדי ללבוש עס רוח מנזיה חייב דחשיב כאלו עושה הכל בפני עצמו ואם לאו שאין בליביו כהני רוח מנזיה כדי ללבוש אלא ע"י רוח שאין מנזיה שסייעתו נעשה המלכה פטור דברוח שאינה מנזיה לא הוה ליה לאסוקי אדעמייהו: רבי יורא אמר בגון דצבירה צטורי. לא נפח באור כעין נשיבת הרוח אלא חוס הכל פיו הוליה על האור ללבושו והכי קאמר

לכתב רחמנא גדיש הוה אמנא גדיש חייב רחמנא משום דהפסד מרובה הוא אבל קוצים דהפסד מועט אימא לא בגלוי ולר' יהודה דרמחייב אנוקי טמון באש קמה למה לי לרבות כל בעלי קומה ורבנן לרבות כל בעלי קומה מנא להו נפקא להו מאו הקמה ורבי יהודה * או מיבעי ליה לחלק ורבנן לחלק מנא להו נפקא להו מאו השרה ורבי יהודה יי אידי דכתב רחמנא או הקמה כתב או השרה שדה למה לי לאתויי ילחכה נירו וסכסכה אבניו ולכתוב רחמנא שדה ולא בעי הנך צריכא דא כתב רחמנא מה שבשרה אין מידי אחרינא לא קמ"ל אר"ש בר נחמני א"ר יונתן אין פורענות באה לעולם אלא בזמן שהרשעים בעולם ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר כי תצא אש ומצאה קוצים אימתי אש יוצאה בזמן שקוצים מצוין לה ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר ונאכל גדיש ואכל גדיש לא נאמר אלא ונאכל גדיש שנאכל גדיש כבר: תאני רב יוסף מאי דכתיב * ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים ולא עוד אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה שנאמר * והכרתיו ממך צדיק ורשע בכי רב יוסף כולי האי נמי לאין דומין א"ל אביי טיבותא הוא לגביהו דכתיב * כי מפני הרעה נאסף הצדיק אמר רב יהודה למה לי לחלק לעולם

אם יש בליביו בפני עצמו כדי ללבוש חייב ואם לאו פטור אע"פ שנסיוע הרוח מלכה דלא נשיבת הרוח לזימור שלו וסמייע על ידה ללבוש דלא שכיח שיעטרף נשיבת הרוח עם הזימור לסייע כי הם מקלקלים זה את זה אע"פ ששניהם מזד אחד כי הזימור חס והרוח קר:

רבא אשי אמר בי אטיינן וורה ורוח מסייעתו הני טלי' לענין שבת דמלאכת מחשבת המסייעתו הו מלאכת מחשבת ולהכי חייב בגרמת זרייה זו אכל עושה מעשה של זרייה בפני עצמו לא אקרי (וורה) לכן הנה לא מקרי מבעיר אלא גורם והמורה לא חייבה אלא מבעיר ולא הגורם (אלא) הבערה ע"י רוח המסייעתו ולהכי חשיבה הא גרמא לענין האש ככל שאר גרמות דקו"ל גרמא במוקין פטור ומר בר רב אשי דפרך גבי רקתא בלא יחפור (בי' דף ג. וסא:) מאי שנא מוורה ורוח מסייעתו מצי סבר כרז אשי דהכא דהתם לענין חיוז הרחקה חשיב גירי דיליה וזריך להרחיק ואפי' (ט') יוסף כמו הרחקה סולם מהשך חשיב גירי דיליה לענין הרחקה אע"ג דלא חשיב ליה התם אלא גרמא דפטור ממשלומין מ"מ אסור וזריך להרחיק וגן הו"ל מתחם הפטיש דחשיב מוקף משום דניחא ליה דחיל ומכה בכח כל כך שאחר גמר כמו חיוק ברוח מנזיה וכך משני בלא יחפור ולא נזה להעמיד שמכה כל כך בכח עד שמויק בכח אדם לבדו בלא רוח דאם כן לא הוה מני לה גבי מוקין דאם אלא גבי מוקין דלדום: ור' רבא נאמא בגזוקין. מתוך כך נראה דאם שנים הביאו עינים ואור וליבו שניהם ואין בכל אחד כדי ללבוש פטור ומימה הוא: לרבות כ"א בע"י קומה. כקוטרם פירש כל ב"מ אכל צירושלמי משמע דמריי אילנות וכל דבר המחובר והכי אימא התם ז"ל מה הגדיש מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע אף כל שהוא תלוש מן הקרקע מ"ל או הקמה:

אם יש בליביו בפני עצמו כדי ללבוש חייב ואם לאו פטור אע"פ שנסיוע הרוח מלכה דלא נשיבת הרוח לזימור שלו וסמייע על ידה ללבוש דלא שכיח שיעטרף נשיבת הרוח עם הזימור לסייע כי הם מקלקלים זה את זה אע"פ ששניהם מזד אחד כי הזימור חס והרוח קר:

רבא אשי אמר בי אטיינן וורה ורוח מסייעתו הני טלי' לענין שבת דמלאכת מחשבת המסייעתו הו מלאכת מחשבת ולהכי חייב בגרמת זרייה זו אכל עושה מעשה של זרייה בפני עצמו לא אקרי (וורה) לכן הנה לא מקרי מבעיר אלא גורם והמורה לא חייבה אלא מבעיר ולא הגורם (אלא) הבערה ע"י רוח המסייעתו ולהכי חשיבה הא גרמא לענין האש ככל שאר גרמות דקו"ל גרמא במוקין פטור ומר בר רב אשי דפרך גבי רקתא בלא יחפור (בי' דף ג. וסא:) מאי שנא מוורה ורוח מסייעתו מצי סבר כרז אשי דהכא דהתם לענין חיוז הרחקה חשיב גירי דיליה וזריך להרחיק ואפי' (ט') יוסף כמו הרחקה סולם מהשך חשיב גירי דיליה לענין הרחקה אע"ג דלא חשיב ליה התם אלא גרמא דפטור ממשלומין מ"מ אסור וזריך להרחיק וגן הו"ל מתחם הפטיש דחשיב מוקף משום דניחא ליה דחיל ומכה בכח כל כך שאחר גמר כמו חיוק ברוח מנזיה וכך משני בלא יחפור ולא נזה להעמיד שמכה כל כך בכח עד שמויק בכח אדם לבדו בלא רוח דאם כן לא הוה מני לה גבי מוקין דאם אלא גבי מוקין דלדום: ור' רבא נאמא בגזוקין. מתוך כך נראה דאם שנים הביאו עינים ואור וליבו שניהם ואין בכל אחד כדי ללבוש פטור ומימה הוא: לרבות כ"א בע"י קומה. כקוטרם פירש כל ב"מ אכל צירושלמי משמע דמריי אילנות וכל דבר המחובר והכי אימא התם ז"ל מה הגדיש מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע אף כל שהוא תלוש מן הקרקע מ"ל או הקמה:

לעולם

גב א מ"י פירי מהל' מוקי ממון הלכה ז ועיין בהשגות ומ"מ סגן עיין סו עושי' ח"מ סמן ח"מ ספק ע ועיין שם בהג"ה וכו':
ב ורז אלפס במקומו ועוד כ"כ פ"ב דף קטו':
ג ג ד מ"י שם הל' ח עושי' שם ספק ג:

לענין רש"י

מוסף רש"י

סלחא. עינים קטועים דקים, דה"ל ודאי פושע הוא (ועי' בב.) דמלאכת מחשבת אסרה תורה. ששכחה פרשת שבת למלאכת המשקן טיקהל והאם מלאכת מחשבת כתיב (ב"צה ג.) שהשפעה אומה מסתין למלאכה גמורה אלא שגבן בשבת או פטור ממלאכה זו ומותרת (ב"ח"ס טו.) ובכ"ז חגיגה י"י ששכח לעשות זאת (מסנדרין סב.) ששכח ומסתיין למלאכה זו עתמה (ברכות י"ג.)